

Nhà Triệu: M t V n Đ L ch S Ch a Đ c Xác Đ nh n Th a.

N c Việt Nam đ c qu c Hùng V ng sáng l p v i qu c hi u đ u tiên là Văn Lang. Các v vua k ti p nhau đ u l y hi u là Hùng V ng c , ch phân bi t các đ i theo s th t . Đ n đ i Hùng V ng th 18 thì m t phiên thu c là Th c Phán n i lên đánh b i nhà vua và chi m m t ngòi (257 tr c Tây L ch). Th c Phán x ng hi u là An Đ ng V ng, đ i qu c hi u là Âu L c, đóng đô Loa Thành (Phong Khê, Phúc Yên).

Đ i s cai tr c a An Đ ng V ng, đ t n c Âu L c đã tr i qua m t th i gian khá dài yên n, th nh v ng. Nh ng đ n năm 207 (tr. TL) An Đ ng V ng l i b Triệu u Đà đánh b i, m t n c vào tay Triệu u Đà.

Triệu u Đà ng i huy n Chân Đ nh, qu n H ng S n nay thu c t nh Hà B c n c Tàu. Ông v n gi ch c huy n l nh Long Xuyên thu c qu n Nam H i. Nhân lúc nhà T n suy y u, n c Tàu b đ i lo n, Triệu u Đà đã th a c chi m c qu n Nam H i (Qu ng Đông) và qu n Qu Lâm (Qu ng Tây) r i chi m luôn n c Âu L c (VN) đ l p nên n c Nam Việt, t x ng là Triệu u Vũ V ng (207 tr.TL).

Trong khi đó p h ng B c, L u Bang đã thành công trong vi c tru T n di t S th ng nh t n c Tàu r i x ng Đ , l p nên c nghi p nhà Hán. Năm 196 (tr. TL), nhà Hán sai L c Gi sang thuy t p c Triệu u Đà th n p c. Xét mình th l c y kém khó ch ng n i L u Bang, Triệu u Đà đành ch p nh n x ng th n, ch u t c V ng c a nhà Hán.

Đ n khi L u Bang m t, n i b chính quy n nhà Hán sinh ra l c đ c. Lã H u (v L u Bang) chuyên quy n nghe l i gièm pha c m ng i Hán buôn bán đ vàng, đ s t và nh ng đ đ i n khí v i ng i Nam Việt. Triệu u Đà th y v y vô cùng t c gi n, l i nghi Tr ng Sa V ng xúi L H u làm vi c y, ông bèn t x ng là Nam Việt Hoàng Đ (183 tr.TL) còn g i là Triệu u Vũ Đ r i c bnh sang đánh qu n Tr ng Sa (t nh H Nam ngày nay) đ c nh cáo. T i năm 181 (tr.TL), nhà Hán sai Lâm L h u Chu Táo kéo quân sang đánh Nam Việt nh ng vì không h p th y th , quân Hán đau m nhi u, b th t b i n ng n . Th ng l i này đã làm danh ti ng c a Triệu u Vũ Đ l i càng thêm l ng l y.

Đ n năm 180 (tr.TL) Lã H u m t, Hán Văn Đ lên ng i li n ra l nh bãi binh. Ti p đó Hán Văn Đ l i sai L c Gi sang thuy t p c Triệu u Đà b Đ hi u. Lúc b y gi Triệu u Đà đã 77 tu i, nhi t khí tranh giành đã h b t, l i th y chi u đ c a Hán Văn Đ l i l ôn t n, hòa đ u, bèn ch u b Đ hi u, tr v v i t c V ng. Nh v y là Triệu u Đà đã có m t th i gian x ng Đ ngót 4 năm (183-180 tr.TL).

Có m t đ i m khác th ng là khi l p n c Nam Việt xong, Triệu u Đà và các v vua k ti p không h t ra k th dân Âu L c cũ. Gu ng máy cai tr ch có thay đ i v dòng h c m quy n và qu c hi u ch n p s ng h t ng toàn dân v n không có gì thay đ i. Vì v y, trong dân chúng Âu

L&c cũ không h& có hi&n t&ng b&t bình nào ch&ng l&i nhà Triệu u. Không nh&ng th&, các vua Triệu u còn t& ra bi&t tr&ng đ&ng nh&ng nhân tài g&c Âu L&c cũ Nh&ng dân Âu L&c cũ nh& Nguyễn Danh Lang, L& Gia đ&u đ&ng c ra làm quan qua nhi&u tri&u. L& Gia ng&ng i g&c huy&n Lôi D&ng qu&n C&u Chân (huy&n Th& Xuân, Thanh Hóa ngày nay) đã làm quan đ&ng c thăng đ&n ch&c Thái phó Qu&c công. Đ&n năm 111 (tr.TL), L& Gia v&i c&ng v& T& t&ng nhà Triệu u, đã ch& huy quân đ&i Nam Vi&t ch&ng gi&c Hán đ&n h&i th& cu&i cùng và t& ti&t m&t cách oanh li&t. Nhà Triệu u làm vua đ&ng c 5 đ&i c&ng 96 năm thì m&t (207-111 tr.TL), n&c Nam Vi&t b& sát nh&p vào lãnh th& nhà Hán.

L& Gia đ&ng c coi nh& m&t t&m g&ng trung d&ng, yêu n&c c&a ng&ng i Vi&t. Hi&n nay c& Sài Gòn l&n Hà N&i đ&u có đ&ng L& Gia, ngoài ra & Sài Gòn còn có c& m&t c& xá L& Gia n&a.

Chính vì đ&ng khác th&ng này mà các s& gia Vi&t Nam, khi nh&n đ&ng v& nhà Triệu u (207-111 tr. CN), v&n chia làm hai khuynh h&ng khác nhau:

- Khuynh h&ng th& 1: Coi nhà Triệu u nh& m&t tri&u đ&i chính th&ng c&a VN.
- Khuynh h&ng th& 2: Không công nh&n nhà Triệu u và coi n&c ta đ&ng i th&i k& nhà Triệu u tr& vì là th&i k& B&c thu&c l&n th& nh&t (đ&ng c&a s& gia Phạm Văn S&n).

G&n đây trên nhi&u Website và nhi&u t& báo & h&i ngo&i đã liên ti&p đ&ng m&y bài vi&t “Nh&ng Đ&u Lý Thú V& Các V& Vua Vi&t Nam” (N.Đ.L.T.V.C.V.V.V.N) c&a tác gi& Lê Thái Dũng. Đây là m&t công trình s&u t&m l&ch s& r&t công phu. Tác gi& đã ghi k& t&ng s& vi&c, tính k& t&ng năm, t&ng tu&i c&a nhi&u v& vua có nh&ng tr&ng h&p cá bi&t lý thú đã x&y ra. Đó là nh&ng vi&c nh& vua Tr&n Anh Tôn đã t&ng b& du đ&ng ném đá v& đ&u khi đi ch&i đ&ng, vua T& Đ&c thi lu&n văn b& ch&m h&ng b&t, vua Minh M&ng t&ng b& ng&ng i Tây ph&ng m&u ám sát v.v... Ch&c h&n m&t ng&ng i không đ&c su&t chi&u dài l&ch s& Vi&t Nam qua nhi&u b& s& kim c& thì không th& làm công vi&c này. L&i vi&t c&a tác gi& Lê Thái Dũng tuy đ&n gi&n nh&ng g&i lên đ&ng c s& thích thú, g&i tính tò mò c&a qu&ng đ&i đ&c gi&. Lôi kéo, thúc đ&y nhi&u đ&c gi& nh&p cu&c tìm hi&u l&ch s& thêm. Tuy th&, khi g&p ph&i tr&ng h&p Triệu u Đà, tác gi& Lê Thái Dũng đã lúng túng đ&n n&i không hóa gi&i đ&ng c đ&ng mâu thu&n có th& làm m&t s& ng&ng i thích đ&c l&ch s& đ&ng ra b&i r&i, hoang mang... Ai cũng có th& th&y đ&ng c s& lúng túng c&a tác gi& khi đ&c đ&ng:

“Tr&ng th& nh&t: B&o Đ&i 85 tu&i (1913-1997), vua Tr&n Ngh& Tông 74 tu&i (1321 - 1394). N&u tính Triệu u Đà thì Triệu u Đà là vua th& nh&t: 120 tu&i (257-137 TCN) (theo Đ&i Vi&t S& ký Toàn th&). Ngoài ra, n&u tính c& các chúa thì chúa Nguyễn Hoàng th& h&n B&o Đ&i: 89 tu&i (1525 - 1613).”

Lúng túng & ch& tác gi& không đ&a th&ng Triệu u Đà vào s& nh&ng v& vua tr&ng th& vì ông ta v&a cao tu&i nh&t, v&a là b&c ti&n b&i c&a c& vua Tr&n Ngh& Tông l&n vua B&o Đ&i mà l&i d& đ&t nói “N&u tính Triệu u Đà thì Triệu u Đà là vua th& nh&t...”

Theo tác gi& Lê Thái Dũng: “Hoàng đ& đ&u tiên: Lý Nam Đ& (544 - 548) v&i niên hi&u đ&u tiên là Thiên Đ&c”;

Mâu thu&n c&a tác gi& chính & đ&ng này!

Trong bài vi&t “N.Đ.L.T.V.C.V.V.V.N”, tác gi& có nói đ&n Triệu u Đà là v& vua VN &ngôi lâu nh&t (207-137 tr. TL: 70 năm): “&ngôi lâu nh&t: Triệu u Vũ V&ng Triệu u Đà: 70 năm (207-137 TCN), Lý Nhân Tông Càn Đ&c: 56 năm (1072 - 1127), Lê Hi&n Tông Duy Di&u: 47 năm (1740 - 1786), Lê Thánh Tông T& Thành: 37 năm (1460 - 1496)”; và cũng là v& vua lên ngôi & tu&i cao nh&t, khi đã 50 tu&i. “Lên ngôi già nh&t: Tr&n Ngh& Tông Ph&, khi 50 tu&i (1370); Triệu u Đà khi 50 tu&i (207 TCN)”. Nh& v&y t&c tác gi& đã nh&n đ&ng l&ch s& theo khuynh h&ng th& nh&t: công nh&n Triệu u Đà là m&t v& vua c&a VN.

Mà đã công nh&n Triệu u Đà là v& vua chính th&c c&a Vi&t Nam thì ph&i k& đ&n th&i gian Triệu u Đà

x ng Đ kéo dài ngót 4 năm (183-180 tr.TL) ch sao i b o là Lý Nam Đ ! Có ph i nh v y không th a quí đ c gi và tác gi Lê Thái Dũng?

V n đ Tri u Đà và n c Nam Vi t tr c đây cũng đã t ng đ c v đ nh t công th n c a nhà Lê là Nguy n Trãi coi nh là m t tri u đ i d ng n c c a VN. Trong Bình Ngô Đ i Cáo ông đã vi t:

“... T Tri u, Đinh, Lý, Tr n chi tri u t o ngã qu c,
Đ Hán, Đ ng, T ng, Nguyên nhi các đ nh t ph ng...”.

(... T Tri u, Đinh, Lý, Tr n bao đ i xây n n đ c l p'
Cùng Hán, Đ ng, T ng, Nguyên, m i bên hùng c m t ph ng...)

Sau này c vua Quang Trung r i đ n vua Gia Long v n không quên đ c p t i vùng đ t cũ Nam Vi t này. Nhi u tài li u s có chép khi vua Quang Trung th y mình đã đ s c đ ng c v i nhà Thanh, ngài sai Vũ Văn Dũng c m đ u m t đoàn s gi sang Thanh xin c i m t công chúa và đ ng th i cũng xin nhà Thanh cho hai t nh Qu ng Đông, Qu ng Tây t c là n c Nam Vi t cũ đ làm c a h i môn. Nh ng m i đi n a ch ng thì s th n nh n đ c hung tin vua Quang Trung băng hà nên khi sang đ n Thanh tri u s th n không nh c đ n vi c đó. S cũng chép sau khi di t xong nhà Tây S n, vua Gia Long sai s sang Thanh xin phong v ng và xin đ t qu c hi u là Nam Vi t. Nhà Thanh không thu n vì lý do đã nói Nam Vi t thì ph i có c đ t Qu ng Đông, Qu ng Tây, vua Thanh đâu có ch u. Cu i cùng nhà Thanh ch ch u cho n c ta l y qu c hi u là Vi t Nam.

Tôi ch là m t ng i thích đ c l ch s . Khi nêu lên s ki n Tri u Đà, tôi không nh m ch trích tác gi Lê Thái Dũng mà ch m n tr ng h p r c r i trên đ th nh ý quí s gia, quí h c gi cùng nh ng ai quan tâm đ n l ch s đ t n c nên đ t l i v n đ ch a đ c xác đ nh n th a này: Nhà Tri u có ph i là m t tri u đ i c a Vi t Nam hay không? Bi t đâu nay mai đây chúng ta s ph i đ i di n v i nó?

Ngô Vi t Tr ng